

ด่วนมาก

ที่ พณ ๐๖๐๖/ ๑๐๖๐



กระทรวงพาณิชย์
๔๔/๑๐๐ ถ.นนทบุรี ๑
อ. เมือง จ. นนทบุรี ๑๑๐๐๐

๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ผลการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอย่างไม่เป็นทางการ ครั้งที่ ๑๘ และการประชุมอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

ตามที่ เมียนมาร์ได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอย่างไม่เป็นทางการ ครั้งที่ ๑๘ และการประชุมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องระหว่างวันที่ ๒๔-๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ณ กรุงเนปิดอว์ ประเทศเมียนมาร์ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยในการประชุม นั้น

กระทรวงพาณิชย์ ขอเรียนสาระสำคัญของผลการประชุมดังกล่าวข้างต้น ดังนี้

๑. การขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา ภูมิหลัง

• ที่ประชุมผู้นำอาเซียนครั้งที่ ๑๙ เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๔ ณ ประเทศอินโดนีเซีย ได้รับรองเอกสารกรอบเจรจาของอาเซียนเพื่อเสริมสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจอย่างกว้างขวางในภูมิภาค (ASEAN Framework for Regional Comprehensive Economic Partnership: AFRCEP) ซึ่งเอกสารนี้กำหนดกรอบแนวทางและหลักการในการเจรจาเพื่อขยายการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาค หรือความตกลงการค้าเสรีกับประเทศนอกกลุ่มอาเซียนมากกว่า ๑ ประเทศ (ASEAN++FTA) โดยให้เริ่มจากการเจรจาทำความตกลงระหว่างอาเซียนกับประเทศภาคี FTAs ของอาเซียนที่สนใจเข้าร่วมก่อน และได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจ จัดทำรูปแบบ/วิธีการ (Template) ของอาเซียนสำหรับการเจรจาขยายการรวมกลุ่มดังกล่าว

ผลการประชุม

(๑) รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนเห็นร่วมกันว่าอาเซียนต้องพิจารณา Template การเจรจาจัดทำ ASEAN ++FTA ของอาเซียนให้ชัดเจนโดยเร็ว เนื่องจากขณะนี้การเจรจาจัดทำข้อตกลงหุ้นส่วนภาคพื้นแปซิฟิก (TPP) และเขตการค้าเสรีเอเชียตะวันออกระหว่างจีน ญี่ปุ่น และเกาหลี เป็นปัจจัยที่ลดทอนการให้ความสำคัญต่ออาเซียนของคู่เจรจาลง และอาจทำให้อาเซียนสูญเสียความเป็นศูนย์กลาง (ASEAN Centrality) ได้

(๒) รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนเห็นชอบการจัดตั้งคณะทำงานด้านการค้าสินค้า การค้าบริการ การลงทุน และกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านดำเนินการจัดทำ Template สำหรับการเจรจา ASEAN ++ FTA ของอาเซียน และมอบให้เจ้าหน้าที่อาวุโสทางเศรษฐกิจอาเซียนจัดทำหลักการของโครงสร้างพื้นฐานในการจัดทำ ASEAN++FTA เพื่อรายงานต่อที่ประชุมผู้นำอาเซียนครั้งที่ ๒๐ ในเดือนเมษายน ๒๕๕๕ ทั้งนี้ อาเซียนคาดว่าจะเริ่มเปิดการเจรจาเรื่อง ASEAN ++FTA ในช่วงปลายปีนี้

๒. ความท้าทายต่อการดำเนินการไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน **ภูมิหลัง**

• อาเซียนกำลังดำเนินการเพื่อบูรณาการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี ๒๐๑๕ ซึ่งขณะนี้เหลือเวลาอีกเพียงไม่ถึง ๓ ปี โดยในการประชุมครั้งนี้ที่ประชุมได้หารือประเด็นท้าทายต่อการดำเนินการไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่สำคัญ ๔ เรื่อง ได้แก่ (๑) การจัดทำข้อผูกพันการเปิดเสรีการค้าบริการชุดที่ ๘ (๒) การมีผลใช้บังคับของความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน (ACIA) (๓) การจัดตั้งคลังข้อมูลการค้าอาเซียน (ASEAN Trade Repository: ATR) (๔) มาตรการที่มีใช้ภาษี (Non-tariff measures :NTM)

ผลการประชุม

(๑) การจัดทำข้อผูกพันการเปิดเสรีการค้าบริการชุดที่ ๘

ที่ประชุมเร่งรัดให้ทุกประเทศยื่นข้อผูกพันชุดที่ ๘ โดยเร็วที่สุด และเตรียมจัดทำแผนงานสำหรับการจัดทำข้อผูกพันชุดที่เหลือคือ ชุดที่ ๙-๑๑ ไปพร้อมๆ กันกับชุดที่ ๘ ด้วย โดยให้ยุบรวมข้อผูกพันชุดที่ ๙-๑๑ ให้เหลือเพียง ๒ ชุด และยื่นภายในปี ๒๐๑๓ และ ๒๐๑๕ ตามลำดับ โดยให้ขอการสนับสนุนจากฝ่ายการเมืองเพื่อให้สามารถเปิดเสรีการค้าบริการในทุกสาขาได้ภายในปี ๒๐๑๕ ตามที่ตกลงกันไว้

(๒) การมีผลใช้บังคับของความตกลงว่าด้วยการลงทุนของอาเซียน (ACIA)

ทุกประเทศได้ให้สัตยาบัน ACIA แล้ว รอเพียงให้ทุกประเทศให้ความเห็นชอบตารางข้อสงวนการเปิดเสรีการลงทุนของ ACIA ให้ครบ ขณะนี้เหลือเพียงฟิลิปปินส์และเวียดนามซึ่งแจ้งว่า จะเร่งรัดการดำเนินการภายในประเทศเพื่อให้การรับรองข้อสงวนภายในปลายเดือนกุมภาพันธ์หรือต้นเดือนมีนาคม ศกนี้

(๓) การจัดตั้งคลังข้อมูลการค้าของอาเซียน (ATR)

ที่ประชุมให้ความสำคัญกับการจัดตั้ง ASEAN Single Window (ASW) ก่อน และมีมติให้พิจารณาใช้ข้อมูลที่มีใน ASW เป็นพื้นฐานในการจัดทำ ATR โดยมอบหมายให้สำนักเลขาธิการอาเซียนพิจารณาแหล่งเงินทุนสำหรับการแปลกฎหมายที่เกี่ยวข้องของประเทศสมาชิกเป็นภาษาอังกฤษด้วย

(๔) มาตรการที่มีใช้ภาษี (NTM)

รัฐมนตรีเศรษฐกิจได้เน้นย้ำความสำคัญของการลด/เลิกมาตรการที่มีใช้ภาษี โดยมอบหมายให้เจ้าหน้าที่อาวุโสวิเคราะห์ผลกระทบของมาตรการดังกล่าวต่อการค้าและการลงทุนภายในอาเซียน รวมทั้งจัดทำแผนงานในการจัดตั้งกลไกเพื่อดูแลการใช้มาตรการต่างๆ ไม่ให้เป็นอุปสรรคต่อการเคลื่อนย้ายสินค้าโดยเสรี

๓. ความคืบหน้าในการสร้างเสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา **ภูมิหลัง**

• อาเซียน มีคู่เจรจา (Dialogue Partners) รวม ๑๒ ประเทศ ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย อินเดีย สหรัฐฯ รัสเซีย สหภาพยุโรป (EU) แคนาดา กลุ่มรัฐอ่าวอาหรับ (GCC) และปากีสถาน ในจำนวนนี้ ๖ ประเทศแรก ลงนามความตกลงการค้าเสรี (FTAs) กับอาเซียนแล้ว และนับว่ามีระดับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดกับอาเซียนสูงกว่าประเทศคู่เจรจาอื่นๆ ที่ยังไม่มี ความตกลงการค้าเสรีระหว่างกัน

ผลการประชุม

(๑) อาเซียน-สหภาพยุโรป

รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนรับทราบว่ากัมพูชาจะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสุดยอดภาคธุรกิจอาเซียน-สหภาพยุโรป (ASEAN-EU Business Summit) ครั้งที่ ๒ ณ กรุงพนมเปญ ในช่วงเวลาเดียวกับการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ ๒๐ ในเดือนเมษายน ๒๕๕๕ โดยจะมีการพบหารือระหว่างรัฐมนตรีกับนักธุรกิจของทั้งสองฝ่ายด้วย

(๒) อาเซียน-ญี่ปุ่น

รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนเห็นชอบกำหนดการและกิจกรรม ASEAN Road Show ณ เมืองเซนต์และกรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งกำหนดจะจัดขึ้นในระหว่างวันที่ ๒๕-๒๘ เมษายน ๒๕๕๕ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ของไทยมีกำหนดกล่าวปาฐกถาในหัวข้อเรื่อง “Lessons Learned from Tohoku Earthquake and Floods in Mekong” ในวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๕

(๓) อ่องกงขอเข้าเป็นสมาชิกความตกลงการค้าเสรี อาเซียน-จีน

ที่ประชุมเห็นชอบให้มีการศึกษาผลกระทบต่อการเข้าร่วมความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีนของอ่องกง โดยให้นับศึกษาผลกระทบที่เกี่ยวกับการค้าบริการและการลงทุนซึ่งเป็นสิ่งที่อ่องกงมีความเชี่ยวชาญ และผลกระทบในเชิงกฎหมาย นโยบายการค้า และนโยบายการต่างประเทศ ทั้งนี้ ที่ประชุมขอให้ส่งรายงานการศึกษาดังกล่าวก่อนการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน ครั้งที่ ๔๔ ในเดือนสิงหาคม ศกนี้

(๔) อาเซียน-รัสเซีย

ที่ประชุมพิจารณาแผนงานยุทธศาสตร์ (Roadmap) อาเซียน-รัสเซีย รวมถึงข้อเสนอของรัสเซียที่จะให้รวมเบลารุสและคาซัคสถานเป็นส่วนหนึ่งของแผนงานยุทธศาสตร์ดังกล่าวด้วย เนื่องจากทั้งสามประเทศมีฐานะเป็นสมาชิกเขตเศรษฐกิจร่วม (Common Economic Space: CES) ในสหภาพศุลกากร ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นว่ายังไม่มีความสัมพันธ์ใดๆอย่างเป็นทางการกับอาเซียน จึงต้องมีการพิจารณาข้อเสนอของรัสเซียด้วยความรอบคอบ โดยให้ยกขึ้นหารือกับฝ่ายกระทรวงการต่างประเทศด้วย

(๕) อาเซียน-ญี่ปุ่น และอาเซียน-อินเดีย

ที่ประชุมได้หารืออุปสรรคในการสรุปผลการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการและการลงทุนที่ในขณะนี้ทั้งสองฝ่ายมีท่าทีที่แตกต่างกันมาก โดยเห็นชอบตามที่เจ้าหน้าที่อาวุโสเศรษฐกิจอาเซียน (SEOM) เสนอให้มีการประชุมอาเซียน-ญี่ปุ่น และอาเซียน-อินเดีย (AIFTA) อีกเพียงกรอบละ ๑ ครั้ง เพื่อพยายามหาทางแก้ไขประเด็นปัญหาและให้ได้ข้อสรุปที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของทั้งสองฝ่าย

๔. การให้การสนับสนุนด้านงบประมาณของสถาบันวิจัยเศรษฐกิจเพื่ออาเซียนและเอเชียตะวันออก (Economic Research Institute for ASEAN and East Asia:ERIA)

ภูมิหลัง

ERIA เป็นองค์กรระหว่างประเทศที่จัดตั้งขึ้นเมื่อปี ๒๐๐๗ และมีที่ตั้งชั่วคราวอยู่ที่สำนักเลขาธิการอาเซียน โดย ERIA มีบทบาทในการสนับสนุนการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนและในภูมิภาคเอเชียตะวันออก และได้ทำการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในการดำเนินการสู่ AEC โดยที่ประชุมคณะมนตรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ครั้งที่ ๖ เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๔ เห็นร่วมกันว่าอาเซียนแต่ละประเทศควรให้การสนับสนุนทางการเงินแก่ ERIA ประเทศละ ๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐในช่วงระยะ ๕ ปี (ปีละ ๑ ล้านดอลลาร์สหรัฐ) และที่ประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนครั้งนี้ได้ยืนยันให้การสนับสนุนด้านงบประมาณแก่ ERIA โดยบางประเทศอาจพิจารณาให้การสนับสนุนเพิ่มเติมในด้านการเงินได้ตามความสมัครใจ

๕. การหารือทวิภาคี

อินโดนีเซีย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ได้หารือกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการค้าของอินโดนีเซีย (นาย Gita Irawan Wirjawan) โดยได้แสดงความกังวลต่อการที่อินโดนีเซียได้ลดจำนวนท่าเรือสำหรับการนำเข้าผักและผลไม้จากต่างประเทศจากเดิม ๘ ท่าเรือเหลือ ๔ ท่าเรือ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสินค้าผักและผลไม้ของไทยที่ส่งออกไปยังอินโดนีเซีย ทำให้มีต้นทุนและระยะเวลาในการขนส่งมากขึ้นและเกิดการเน่าเสียของสินค้า โดยฝ่ายอินโดนีเซียแจ้งว่า มาตรการดังกล่าวเป็นไปเพื่อการควบคุมความปลอดภัยของผักและผลไม้ที่นำเข้าจากต่างประเทศเท่านั้น เนื่องจากระยะหลังอินโดนีเซียตรวจพบว่ามีผักและผลไม้ที่นำเข้าจากต่างประเทศปนเปื้อนเชื้อโรคบางชนิด

และรับว่าจะไปหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้แน่ใจว่ามาตรการต่างๆที่อินโดนีเซียนำมาใช้จะทำให้เกิดผลดีแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ อินโดนีเซียได้แสดงความกังวลต่อกรณีที่ไทยใช้มาตรการปกป้อง (Safeguard) กับสินค้าปลั๊อคแก้ว และแสดงความสนใจที่จะให้มีการจัดทำบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding: MOU) เรื่องความร่วมมือสาขาประมง ซึ่งไทยรับว่าจะนำไปพิจารณา พร้อมทั้งเสนอให้อินโดนีเซียจัดคณะเจ้าหน้าที่มาหารือกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทยเพื่อหารือแนวทางแก้ไขปัญหาทางการค้าระหว่างกันด้วย

ฟิลิปปินส์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ได้หารือกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการค้าและอุตสาหกรรมของฟิลิปปินส์ (นาย Gregory L. Domingo) โดยได้ยกประเด็นการนำเข้าข้าวของฟิลิปปินส์จากไทย ซึ่งในปี ๒๐๑๑ ฟิลิปปินส์นำเข้าข้าวจากไทยน้อยกว่าที่ตกลงกันไว้ภายใต้ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน และฝ่ายฟิลิปปินส์แจ้งว่าเนื่องจากในปีที่แล้วได้จัดสรรโควตาการนำเข้าข้าวให้กับเอกชนมากขึ้น แต่เอกชนได้นำเข้าคุณภาพที่ต่ำกว่าของไทยจากประเทศอื่นเป็นจำนวนมาก จึงทำให้ปริมาณนำเข้าข้าวจากไทยต่ำกว่าปริมาณนำเข้าข้าวที่ตกลงกันไว้ อย่างไรก็ตาม ฟิลิปปินส์จะส่งเสริมให้เอกชนนำเข้าข้าวจากไทยให้มากขึ้น

ข้อคิดเห็น

๑. อาเซียนยังคงมีประเด็นท้าทายต่อการมุ่งสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอยู่หลายประการ โดยเฉพาะในเรื่องการค้าบริการซึ่งอาเซียนควรต้องเร่งหารือแนวทางเพื่อให้ดำเนินการเปิดเสรีการค้าบริการเป็นไปตามเป้าหมายที่ตกลงกันไว้ เพื่อให้อาเซียนยังคงรักษาความน่าเชื่อถือไว้ได้ โดยสำหรับประเทศไทย กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศกำลังเร่งดำเนินการตามมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยปี ๒๕๕๐ เพื่อขออนุมัติข้อผูกพันการเปิดเสรีการค้าบริการชุดที่ ๘ ของไทย

๒. สำหรับในเรื่องความสัมพันธ์กับประเทศนอกภูมิภาคอาเซียน การเจรจาจัดทำความตกลงการค้าเสรีกับประเทศนอกกลุ่มอาเซียน (ASEAN++FTA) จะเป็นประเด็นด้านเศรษฐกิจที่สำคัญในปี ๒๐๑๒ ที่อาเซียนจะต้องมีการหารือเพื่อพิจารณาแนวทางให้ชัดเจนโดยเร็ว ไม่เช่นนั้นอาเซียนอาจสูญเสียความสำคัญในการเป็นศูนย์กลางของการค้าและการลงทุนในภูมิภาค ทั้งนี้ ประเทศคู่เจรจาคาดหวังกับการเจรจาในเรื่อง ASEAN++FTA ก่อนข้างมาก

๓. สำหรับการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการและการลงทุนกับญี่ปุ่นและอินเดีย อาเซียนเห็นว่าหากไม่ได้ข้อยุติในการประชุมที่กำลังจะมีขึ้นแล้ว อาจพิจารณาหยุดการเจรจาเพื่อเป็นข้อต่อรองกับสองประเทศดังกล่าวในการเจรจาเรื่องนี้ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบผลการประชุมรวมทั้งข้อคิดเห็นดังกล่าวข้างต้นด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ



(นายบุญทรง เตริยาภิรมย์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

สำนักอาเซียน

โทร. ๐ ๒๕๐๗ ๗๓๔๙

โทรสาร ๐ ๒๕๔๗ ๕๖๑๔